

Samen aan de slag

Een kort verslag van de bijeenkomst op 15 december 2022

Op donderdag 15 december vond de bijeenkomst Samen aan de Slag plaats in het provinciehuis van Flevoland. Meer dan 70 maatschappelijke partners gingen in gesprek met bestuurders van de Flevolandse overheden (gemeenten, waterschap en provincie) over de toekomst van Flevoland. De aanwezigen varieerden van woningcorporatiedirecteuren tot onderwijzers en van verschillende belangenorganisaties tot ondernemers. Wij geven graag een korte samenvatting van deze dag.

Introductie op de Strategische Agenda

Na een hartelijk welkomstwoord van gedeputeerde Gebke van Gaal, volgt een uitleg over de samenwerking tussen de 8 Flevolandse overheden (Samen maken we Flevoland). Ook wordt een toelichting gegeven op inspanningen van de regionale overheden en het Rijk om gezamenlijke afspraken te maken om de grote uitdagingen en opdrachten gezamenlijk aan te pakken. Het resultaat van de gezamenlijke inspanningen is de Strategische Agenda Flevoland. In de Strategische Agenda wordt **de toekomst van Flevoland** beschreven, volgens drie pijlers: vitale steden en dorpen, toekomstbestendige economie en robuust natuurlijk fundament. De bijeenkomst is belegd om de samenwerking breder te trekken, zodat ook de **maatschappelijke partners deelgenoot** van

de toekomstplannen worden en vanuit hun expertise kunnen bijdragen aan de uitvoering van de plannen.

Burgemeester Cees van den Bos, Gemeente Urk, licht zijn ervaringen met de ontwikkeling van de Strategische Agenda Flevoland toe. Hij vertelt dat bij zijn aantreden in 2020 een 'zoekende' provincie, gemeenten en waterschap aantrof. Nadat de provincie de lead heeft gepakt, is er een **goede samenwerking tussen de overheden** ontstaan. Van den Bos vertelt dat ook de Rijksoverheid de meerwaarde van de samenwerking inziet; **voor het Rijk is Flevoland een voorbeeldgebied** voor regionale samenwerkingen. De burgemeester sluit af met de opmerking dat de samenwerking in Flevoland nu al veel oplevert, maar dat de overheden het niet alleen kunnen: voor de uitvoering hebben de overheden het maatschappelijk middenveld nodig.

Themagesprekken

De Strategische Agenda Flevoland is opgedeeld in drie thema's: vitale steden en dorpen, toekomstbestendige regionale economie en robuust natuurlijk fundament. In drie deelgroepen is er verdiept op deze thema. Hieronder een weergave van de themasessies.

Vitale steden en dorpen

Tijdens de deelsessie over Vitale steden en dorpen gingen de deelnemers in gesprek over de doelen en plannen in de Strategische Agenda Flevoland, zoals het bijdragen aan de woningbouwopgave en het verbeteren van de kwaliteit van de bestaande woonomgeving. Het gesprek werd geleid door wethouder Piet van Dijk, gemeente Lelystad.

De deelnemers geven aan dat de **mens centraal** gesteld moet worden bij de toekomstige ontwikkelingen in Flevoland. Het is belangrijk om te bedenken wat iedere inwoner nodig heeft, want de inrichting van steden, dorpen en straten heeft invloed op hoe lang en prettig mensen wonen. De grote uitdagingen die de deelnemers nu zien zijn de

omvang van **de woningbouwambities** en de **trage doorstroom** in de huidige woningvoorraad.

De deelnemers zien **ontmoetingsplekken** als essentiële onderdelen van een leefbaar Flevoland. Kleine dorpen moeten als voorbeeld dienen van fijne plaatsen om te wonen, waar meer naar elkaar wordt omgekeken en onderlinge samenwerking meer vanzelf komt. Ook de waarde van groene ruimten op de kwaliteit van de samenleving en gezondheid is niet te onderschatten.

De deelnemers doen nadrukkelijk het verzoek om hen actief te betrekken bij de ontwikkeling van de toekomstplannen, zodat de **toekomstplannen integraal en inclusief** worden ontwikkeld. Maak gebruik van de kennis en kunde die in de samenleving aanwezig is. Werk samen. De grote ambities voor dit gebied roepen op tot die samenwerking, betrokkenheid en afstemming; zo bracht Vitens in dat het urgent wordt om na te denken over de drinkwatervoorziening van de toekomst. Gebeurt dat niet dan vinden plannen geen doorgang! Een aantal maatschappelijk partners geeft bijvoorbeeld aan dat er meer aandacht moet zijn voor de onzichtbare Flevolandse, zoals Flevolandse met chronische ziekten of een beperking.

Toekomstbestendige regionale economie

Gedurende de sessie toekomstbestendige regionale economie spraken de deelnemers over de huidige en toekomstige uitdagingen die impact hebben op de Flevolandse economie en over de belangrijke keuzes die in de komende periode gemaakt moeten durven worden. Wethouder Maaïke Veeningen (van Almere)

leidde het gesprek. Het vestigingsklimaat, de woon-werkbalans en de speerpunten van de toekomstige economie werden besproken.

Volgens de deelnemers moet de komende jaren flink geïnvesteerd worden in de **energievoorzieningen en -infrastructuur** van Flevoland. Een goede energie-infrastructuur is essentieel voor verdere ontwikkeling van de economie. De huidige beperkingen zorgen ervoor dat bedrijfsuitbreiding niet altijd mogelijk is. De **voedselindustrie** werd als het belangrijkste speerpunt van de toekomstige Flevolandse economie genoemd. Daarna volgden de maakindustrie, vrijetijdseconomie, de bouw en de ICT-Tech sector. De logistieke en voertuigtechnologiesector werden als minder belangrijke speerpunten beoordeeld.

De **versterking van de arbeidsmarkt** alsmede de **uitbreiding van het HBO- en WO-onderwijs** worden als belangrijke factoren genoemd voor de toekomstbestendige regionale economie en een goede woon-werkbalans in Flevoland. Enkele maatschappelijk partners schetsten het beeld dat Flevolandse jongeren en vakkundige werknemers in de provincie blijven werken en wonen, als de bekendheid van bijvoorbeeld innovatieve bedrijven wordt vergroot.

Robuust natuurlijk fundament

De sessie over het thema Robuust natuurlijk fundament was een erg bezielde bijeenkomst, waar de deelnemers in gesprek gingen over de rol van bodem en water bij de ontwikkeling van Flevoland. Het gesprek werd geleid door heemraad Jo Caris van Waterschap Zuiderzeeland. De doelen van de Strategische Agenda werden uitgebreid besproken, zo zijn bodem en water sturend in de ruimtelijke ontwikkeling van Flevoland en wordt er gewerkt aan een robuust en toekomstbestendig fundament.

Tijdens het gesprek gaven de deelnemers aan dat zij het natuurlijk fundament, de bodem en het water, als het leidend onderwerp van de beleidsontwikkeling zouden willen zien. Hiermee plaatsen de partners **het natuurlijk fundament boven de economie en de woningbouwopgave**.

Verder werd uitgebreid stilgestaan bij de toekomstgerichte keuzes die nu gemaakt moeten worden. Er wordt aangedrongen op het **aanleggen van een kennisinfrastructuur** rondom het thema natuurlijk fundament, die overheden en maatschappelijk partners kunnen benutten om het fundament goed mee te laten wegen in beslissingen.

Ook de uitdagingen van verzilting en bodemdaling werden besproken. Terwijl de vraag naar water toeneemt, neemt de beschikbaarheid van water af. De maatschappelijk partners bespraken daarom de mogelijkheid om in de omgevingsverordening vast te leggen dat **woningen met grijswatersystemen** (water uit regenwater) moeten worden uitgerust.

Oproep tot samenwerking

Na de deelsessies wordt er teruggekeken op de dag en vooruitgekeken naar het vervolg. Gedeputeerde Gebke van Gaal benoemt dat **de motivatie en bezieling van de maatschappelijk partners** en de ondernemers belangrijk is voor de uitvoering van de Strategische Agenda Flevoland, **iedereen heeft een rol te spelen**. Het grote aantal vertegenwoordigers uit de verschillende sectoren tijdens de bijeenkomst geeft hoop richting de toekomst.

Burgemeester Roger de Groot van Gemeente Noordoostpolder onderstreept dat het belangrijk is om iedereen mee te nemen in de samenwerking. In Flevoland moeten we nu **samen nadenken over de grote opdrachten** die ons te wachten staan en daarnaast moeten we **naar elkaar luisteren**. In een periode vol grote opgaven is het belangrijk om elkaar op te zoeken en samen aan de slag te gaan.

Deze bijeenkomst vormt de opmaat voor een **volgende bijeenkomst in het voorjaar van 2023**. Op dat moment gaan we verder met het gesprek hoe we de Strategische Agenda verder invullen, met het Rijk, de regio én maatschappelijk partners.

Hoofdpunten bijeenkomst

De gemeenschappelijke deler uit de themagesprekken en het hoofdprogramma is samen te vatten in de volgende hoofdpunten:

- **Investeer in samenwerkingen.** Tijdens de themagesprekken komt naar voren dat de deelnemers graag willen samenwerken met elkaar, maar ook met de overheden en de burgers. De overheden kunnen hier een faciliterende/ondersteunende rol in pakken. De deelnemers van het themagesprek Robuust natuurlijk fundament roepen bijvoorbeeld op om een kennisinfrastructuur op te zetten.
- **Kies voor de lange termijn.** De deelnemers geven aan dat de keuzes die nu worden gemaakt toekomstbestendig moeten zijn. Er moeten als het ware geen pleisters worden geplakt. Deelnemers van het gesprek Vitale steden en dorpen wijzen er bijvoorbeeld op dat de schaarste op de woningmarkt opgelost kan worden met een gedegen langetermijnplanning, waar ook in de toekomstige woonbehoeften van de bevolking wordt voorzien.
- **Formuleer waar je naartoe wilt en werk daarop acties uit.** Uit de sessies blijkt dat een duidelijke richting belangrijk is, dit punt is sterk verbonden met punt twee. De deelnemers van het economische themagesprek zien bijvoorbeeld graag dat de provincie een stip op de horizon zet, zodat daar alle energie op gevestigd kan worden.
- **Toon lef!** Er moeten andere keuzes gemaakt worden om de huidige en toekomstige uitdagingen op te lossen. Tijdens het themagesprek over Vitale steden en dorpen wordt bijvoorbeeld genoemd dat de overheid en ontwikkelaars vaker de kennis uit de samenleving zouden moeten omarmen.
- **Werk aan het 'merk' Flevoland.** De kwaliteiten van de provincie Flevoland moeten breder bekend worden: Flevoland is een prettige plek om te wonen en werken. De deelnemers van het gesprek over de Toekomstbestendige regionale economie vertellen dat er genoeg innovatie in Flevoland plaatsvindt, maar dat dit nog (te) onbekend is.
- **Verlies de huidige uitdagingen niet uit het oog.** We werken hard aan de toekomst van Flevoland, maar zijn ons ook bewust van de uitdagingen die in het hier en nu moeten worden opgepakt. De deelnemers van het themagesprek over het Robuust natuurlijk fundament wijzen er op dat ook nu al gebiedsontwikkelingen gestuurd moeten worden door bodem en water.